

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ПОДУНАВКА.

№ 43.

У Суботу 21. Октобра.

1844.

Ж Е Л Я.

Пѣсма састављена одъ Матиѣ Бана у малој Ази.

Овде сунце одъ источи
 Све пребистру свѣтлость точи;
 Вѣтрићъ овде на планини
 Тихимъ дахомъ све ромони;
 Све по цвѣту у равнини,
 Ладну воду врукатъ рони;

Овде наравъ одъ любви
 Свой најлѣпшиј посмѣхъ яви.

Ал' за мене нѣ веселя,
 Другди мене вуче желя...

Тамо, тамо, гди најпрви
 Данъ е мени засвѣтлю,
 Гди се у мојој најпре крви
 Пламъ любви упалио...

Тамо, тамо блаженствене
 Притежу ме усомене!

Дали и друга земля бива,
 Гди ме блазний гласъ дозива,
 Край Дуная!.. све за славомъ
 Ту юначко срце бѣ
 Ту се пѣсомомъ пон гиздавомъ,
 Ту народный стѣгъ се вѣв,

У блаженој ту слободи
 Славлянъ лаке дни проводи.

Одъ отачбе моћ ме одбѣи,
 Што ѿ над-а-многъ најсилнија:
 Животъ веће племенитый
 Я ѿ тражитъ кодъ Дунаве,
 Ил' лаворомъ вѣнаць свѣти,
 Ил' нагласъ друге славе...

Слава само садъ у мени
 Може стоплит' духъ леденый.

ЈОШТЪ НЕШТО О СРБСКОМЪ ГРБУ.

Јоштъ у 3. броју Подунавке т. г. нетко е пытао: шта значи на Србскомъ грбу крстъ, и шта ће рећи она четири писмена или ти оцила? На ово е питањ Г. П. Ч. у броју 35. исте Подунавке одговоріо, изразивши о томе своје мнѣніе. Ово е и мене побудило, да и я неколико рѣчи о Србскомъ грбу прословимъ.

Писмена на Србскомъ грбу нѣ никада ни было. Но кадъ су Грци при Константину имали крстъ за свой грбъ, была су око њѣга четири њиова писмена (B), коя су ѿ њмъ значила царство. А кадъ су Србљи доцнѣ дошли подъ новоримску властъ, и мало по мало почели се вѣре хригѣјанске примати, разумѣли су од-шта е постао у Грка грбъ — знакъ крста. Кадъ е Римскій царъ Константинъ у Брусалиму воевао противъ неки бунтовника, и у сумњи о побѣди быо, указао му се е крстъ на небу више горе Блеонске одъ звѣзда, и некій гласъ чуо, гди му се каже, да метне крстъ на барякъ свой, па да ће побѣдити. Онъ знајући старе своје обычае, да е крстъ најпоругателнија казнь за зле люде и оне, кои се буне у својој држави, то му се мало чудно свиди, но опетъ метне крстъ по реченоме и побѣди противника; и то му се допадне. Иза тога узпротиве му се жители Византије; идући онъ противъ Византије, опетъ добые вѣстъ, да намести крстъ на барякъ, тако учини и побѣди Византию, и онда размышлявати почне, да пренесе тамо столицу Римску. Ту му гласъ дође, да е Максентије, ѡговъ со-царственицъ, пошао изъ Рима противъ ѡвѣга. Пође Константинъ Максентию на сусрѣтъ, сумняјући о побѣди, ту му се опетъ яви, да намести крстъ на барякъ, и каза: „овымъ ћешъ побѣдити Максентија.“ У битки одола Констан-

тинова войска Максентіевой; овај побѣгне пре-
ко воде едномъ љуприомъ, она се провали и Мак-
сентіе утоне. Константинъ намести столицу у
новоме Риму, ослободи народъ христіанскій одъ
гонѣнія, за 3. вѣка што є трію, прими вѣру
Христову и онъ самъ, саліе куглу одъ злата, и
украшенный крстъ на врѣ ове кугле метне, ку-
глу у име свега круга земнога, како є онъ и
мыслио да њиме влада, а крстъ у име господу-
юће вѣре Христове на цѣломъ кругу земномъ.
Србљи, разумѣвши да є тай крстъ Грцима сву-
да помагао, пошто приме вѣру Грка, залюбе се
и у њиновъ грбъ, на пошто добыю царства своя,
узму онакии грбъ, као я Грци, но нектеу меѣ-
ти писмена, него метну около крста четира о-
цила съ тимъ толкованѣмъ, да тко є приміо вѣ-
ру Христову, треба да трпи за крстъ сваку про-
тивность, као што є спаситель за родъ човечій
на крсту трію, противъ непріятелиа треба да є
тврдь као челикъ, као што є у челяку ватра,
тако да се у вѣрномє никадъ неугаси оганъ за
вѣру, противъ непріятелиа за осветомъ да една-
ко гори. Войници, кои су подъ барякомъ онда
воевали, сви су за то знали, свештеници и во-
ђе народа то су толковали. Но чудо є, како
се то већ заборава, за кое бы човекъ жалити
могао! — Г. П. Ч., што є у Сланцима видіо о-
коло крста четири млада мѣсеца, и чисто га по-
будило, да протолкує, то треба приписати не-
какомъ невѣштомъ молеру, кои или ніє знао
шта є, или ніє мыслио, кадъ є начертавао, на
што му то иде, него нешто криво, што онъ не-
зна шта є, пакъ окренуо на мѣсець. Ніє то
тако, него то значи тврђу у вѣри и на оружію.
— Я самъ примѣтію іоштъ кадъ є Адолфъ Бер-
манъ у типографіи быо, да у нашимъ грбовима
оцила изгубише правый свой видъ, и посташе
као неке крунице недограѣене. Пакъ сада ето
готови се и оно да се погвари, и безъ узрока
да се приближимо къ Турскомє мѣсецу, илити
да се враѣамо на старє Израилѣана обычає,
кои вичу; „вострубите трубою в' новомѣсячіє.“
Мы треба мѣсецу подобателну честь да одаємо,
начертаваюћи га подъ ногама матере Христове,
као што у Апокалипсису стон. А зато, што
смо мы данасъ съ турцима у пріятелиству, не-
треба да се увуче њиново знаменъ међу наше
старє обычне народности. — На Бошняке є коц-
ка пала, да и мѣсець устрашава. Они су были
негда браћа наша, пакъ су имали крстъ на сво-
ме грбу, но одъ њѣга лако одушаше! Залуду
имаю гвозђа доста, а и челика, кадъ су одъ
насъ у свему слаби, и назоръ себе у туђъ на-

родъ преливаю. — Она четири оцила мы мо-
рамо свакомъ болъ обзнанити изтолковати, и о-
не крунице льпше на оцила окренути, на іѣ за
новъ Србскій народъ прекалити, да буду іоште
ватренія, него што су некадъ была, и да вар-
нице изъ њи у мѣсець пецаю! —

У Негришорима 7. Августа 1844.

Янко Михайловић,
Протоерей Драгачевскій.

МОРСКІЙ РАЗБОЙНИКЪ.

У Октобру 1828. год. налазаше се Данске
бригаде Анне Капетанъ Холлъ, ради трговач-
когъ некогъ посла, у Бахиі у Бразиліи. Ка-
петанъ науми 20. овогъ месеца у Пернабуко
изъ пристаништа навести се, да тамо еспаѣ
истовари и потомъ се у Европу поврати. У ве-
че дође еданъ човекъ у црно япунце завієнъ
на бродъ, и искаше съ Капетаномъ на само го-
ворити. То му се допусти, и онъ му почне го-
ворити слѣдуюће:

„Я се зовемъ Цернето и рођенъ самъ у
Флоренцу. Одъ неколико месецій самъ у Ба-
хиі, гди самъ донео различне одъ воска образє;
но будући самъ врло мало съ њима заслужио а
неколицини се задужію, коима одма исплатити
немогу, то желимъ у Пернамбуко ићи, ерѣ самъ
уверенъ, да љу тамо пре и више заслужити, и
съ моимъ се суровимъ кредиторима намирити.
Будући су Бразіліянцы врло немилостиви, и а-
ко іѣмъ я и тврду вѣру дадемъ, да љу іѣмъ изъ
Пернамбука мало по мало одуживати се; то ми о-
ни опетъ веровати неће. Међу тимъ самъ се изве-
стію, да ће они мое воштанє образє сутра секве-
стрирати дати, зато ми ништа друго за спасти
се неостає, него што скоріє одавде одпутова-
ти. Чуємъ, да ће ваша лађа са зоромъ сутра
у Пернамбуко запловити; зато васъ найпокорніє
молимъ, да мене съ воштанимъ образима, кое
љу у 5 сандука пометати, примите, и свето вамъ
се обеѣавамъ, да љу велику услужность, кою
ће те ми съ тимъ указати, чимъ у Пернамбуко
присѣмю, на найбільій начинъ богато наплати-
ти. Я љу се зато постарати, да безъ свакогъ
препятствія сандуцы одъ стране митнице прођу,
будући є еданъ одъ пристанищныи стражара
мой землякъ, кои ће гледати мой трагъ, колико
є могућніє, забашурити.“

Капетанъ уђути, али хитрый Флорентинаецъ
знаде му се тако улагати, да му онъ дозволи

съ њиме путовати. Задовољно иде Флорентинацъ, и око поноћи были су сандуци съ њѡвимъ имаоцемъ на броду. У јутру дигну се котве и лађа съ поспѣшнымъ ветромъ одплови. — Више дана пловили су безъ да ѡймъ се игди ма шта неповољно случило; Флорентинацъ био е способанъ за дружество а знао е наклоность Капетана добыти, тако, да е онъ свакогъ дана често на кровъ лађе изилазио, да бы, као што онъ говораше, видіо, да л' њѡгови воштани образи ненарушимъ стоє. Ово е породило сумню у корманошу али су њѡгова увѣштаваня одбачена была, еръ е будаласто, да се 10 наоружамы и яки людѡ одъ едногъ безоружаногъ човека, страше. Но едне ноћи кадъ е половина њи у дубокомъ сну была, чує стражарейѡ матрозъ некій топотъ на крову лађе, кои се тако брзо распрострео, да, кадъ е Капетана о томъ известити ктео, ови су му се на заповестъ њѡвогъ повелителя противоставили. 12. са свимъ наоружана угурсуза изскоче као да су изъ земљъ израсли и нападну на матрозе. Капетанъ съ корманошемъ и јоштъ троимъ матроза буде убиєнъ. Еданъ матрозъ, кои се одъ страшне вики пробудио съ однимъ лађарскимъ дечакомъ спасу се на чамцу, на комъ се безъ ране, компаса и други нужды стварѡ предаду волнама. После многогъ лутаня и съ великимъ трудомъ довате се они Бразилѡнскогъ приморя гди Данскогъ конзула о овомъ случаю известе.

Наскоро затимъ дозна се, да е маскиратый Флорентинацъ морсейѡ разбойникъ, кои е пре краткогъ времена свою лађу у бури изгубио, и да е са 12 свои другова, кое е за лажне воштане образе на данской бригади издавао, побего.

Светозаръ Јовановићъ
Слуш. II. год. Философѡ.

ЛИСИЦА И МАГАРАЦЪ.

Лисица пође еданпутъ у башту да краде, и позове магарца у друштво. — Кадъ приспу тамо, провукну се крость еданъ потайный проломъ, гди ѡй нико опазити немогаше, зато могли су безъ икаквогъ презаня уживати све, што су туда по оближньої околина нашли. Но магарцаъ незадовољи се само са тымъ, већъ поредъ свою савѣта мудре звѣрке, упусти се удубљину чете, гди е множество свакоякогъ воћа омазио, и лакомо нападне ести најкраснѡе грожѣ, тако, да ѡне ни осетио баштована, кои се иза

леђи њѡгови привукао бјаше. Немылостиво садъ разлюбѡный баштованъ поздрави ти нашегъ магарца съ еднимъ повеликимъ айдамакомъ, на и уздуж' и попрѣко колико игда може удри. Доцкапъ е кукаванъ магарацъ пожеліо њѡговъ милый пролазъ! Тек' после жестокогъ боя едва се спасе, проклянући затымъ лисицу, као да е она крива, но она му ладнокрвино одговори: „не купи ты мене, што самъ ти добро учинила, већъ тебе што си магарацъ! —“

„Блаженъ онаѡ, кои свагда на послѣдакъ мысли, и лакомымъ очима се занети недаде. Онъ никаква зла у своме животу нечисли, кадъ и съ малымъ разумомъ се задовољит' знаде!“

Јованъ А. Илићъ.

ТРНЪ СА ЦВЕЉЕМЪ.

Некій незнатанъ путникъ буде на граници заустављѡнъ и одъ стражара едного унитанъ, да тко е онъ? Путникъ њѡму нато одговори: „Я самъ бояцѡ!“ „Дакле кадъ си ты тай, а ты се на страну уклони.“ Запыта га бояцѡ, да зашто се съ њиме тако строго поступа? — Одговори му стражаръ: „кудъ си ты пошао, тамо посла добыт' нећешъ, а къ томе добро знаѡ, да е онде прошня яко забранѡна. — Путникъ на ово едну кесу талира приказуѡни, одговори: „я за прошню нужде немамъ.“ На то стражаръ одма свою капу скине, и путнику рече: „Вы бы заиста могли тако добри быти, да мени еданъ одъ ваши сѡйны талира поклоните.“ Путникъ одговори: „Я бы драговољно тако што учинио, но вама е добро познато, да е прошня овде сасвимъ забранѡна.“

Зора.

ИСКРИЦЕ.

XV.

Одъ колѡна до колѡна простире се милосрдѡе Божѡе и покрива породице наше као шаторъ у пустыни. Шго е, жалостни мы! нашъ животъ у животу свѣта? Мы смо као капль у великомъ мору, врху кога бродъ человеческого народа садъ ядри, садъ се вози, те зиоеѡнъ свое мѣша съ немирнымъ водама, садъ стане као пригвођѡенъ, садъ трчи као манитъ. Радимо за најдалъне унуке наше, а тада ћемо радити и за насъ. Неможе добро да живи управъ двадесетъ годѡна, а неможе на две стотине. На-

дежда као и око валя, да све наоколо хвата, планине и долине, да негледа само оно, што намъ пада предъ ноге. Животиня тако живи али любовъ крила има: колико у прошлостъ, толико у будућностъ она лети. Столѣтїя су сати. Онај, кои ће доћи и после хиляду година, онај е одъ исте породице наше ближній нашъ правый. Дигни, човече, очи выше себе, разшири душу сгчену. А ты отче живы и мртвы, ты, прама коме иде време као магла прама сунцу, ты намъ помози, да гледамо людске користи съ твоимъ высокимъ предвиђенїемъ, да грлямо незнае, мртве и неприятель съ истымъ грлїнемъ небесне любви.

СПОМЕНЪ

ЋОРЋУ ЗАБОРСКОМЕ,

*надежде пуноме, у најлѣпшемъ цвѣту младости
преминушемъ младићу, Славлянцу, и правослову
и прїятелю своме*

одъ

ІОВАНА ЛАНГХОФФЕРА.

Словенскогъ учителя у Старой Пазови.

КЪ БОГИЊИ СЛАВИ.

О ты Славо, сви Славяна мати,
Кажи, зашто ты сыну твоему
Нашемъ Ћорѣу Заборскоме
Ниси хтѣла животь дужїи дати?

Него у најлѣпшемъ нѣг'вомъ цвѣту,
Теби на шкоду, нам' к' жалости,
Вредногъ младића у младости,
Отела си славянскоме свѣту!

Ако се ты јоште бринешъ за насъ,
Зашто недашъ дуго живити,
Онымъ, кои могу намъ бити
Одъ користи вел'ке у свакој часъ?

Бдну молбу само шлѣмъ къ теби:
„Хоћешъ ли насъ са тимъ казнити:
Да можемо баремъ трпити —
Подкрѣпи насъ, — или узми къ себи! —

Покойникъ е био еданъ одъ они редки Славяна нашега вѣка, кои се труде да сви Славянски народи све ближе и ближе заедно себе познаваю, еданъ другога подучаваю, на путу просвѣщенїя подпомажу и овако еданъ другога ублажаваю. Много е онъ добра Славянству за врло кратко време учинїо, и много јоштъ више се одъ нѣга надати могло. Ученостъ е у нѣму была на онако млада лѣти редка, последностъ безъ одмора, любовъ Славянству подражанїя достїйна, тако да се о нѣму рећи може, да е био совршенъ младићъ. Ове рѣчи најболѣ засвѣдоचाваю нѣгови многобројни дописи изъ Пожуна у Србскимъ Новинама подъ знакомъ † и у Подунавки съ подписомъ Ћ. З., а осимъ тога и нѣгово, полакъ у Татранки печатано, а полакъ у рукопису заоставше дѣло: „Србїя у деветнаестомъ столѣтїю.“ — У 22. години нѣгова живота пао е у болестъ сувотинѣ (Nectica) и наконъ 6. мѣсеца болести своје, на неизмѣрну жалостъ нѣгови прїятеля, и на велику шкоду сви Славяна, постаде жертва ништа нештедеће смрти. Земля му лака! —

НОВЕ КЊИГЕ.

Исторїа на великій Александра Македонца. Којто ђписѣва неговото рождение, животь, кначество и смѣртъ. Преведе отъ Грѣцки, Кѣрловскїй Славено-Бѣлгарскїй учитель, Христо П. Васїлѣвъ Протоспоповичъ ђтъ Карлово. Бѣлградъ. Въ Кнажеско-Сѣрвската Типографїа. 1844. — На 8-ку, стр. 160. (Съ 1571 предчисленикомъ!!!) —

Лѣтний Крїнъ или страданїе свѣтлы Велико-мученицы Марїны. Списано на просто-болгарскїй языкъ. Изданїе перво. Печатано въ Цариградѣ, пислены трудолюбивыя пчелы, лѣта 1843. — На 12-тини, стр. 48.

Бачка Вила. Издао на свѣтъ Дрѣ Петаръ Јовановићъ. Свезакъ трећїй. Musa Bacsensis. У Новомъ Саду 1844., Трошколъ П. И. Стояновића Књижгопродавца. Изъ Типографїе Катарине Јанковића удове. — На 8-ку, ст. 166.

Учредникъ Милошъ Поповићъ.

Издано и печатано у Правителственой Књижгопечатни у Београду.